

~~संस्कृत~~

क्र. २८

संस्कृत
नामावलि

संस्कृत

श्रीगुरुसहस्रनाम

६९/१ स्तो. ३०६

(1)

॥ श्रीगुरुसहस्रनामस्तोत्रे ॥

१८४

१११॥

(२)

श्रीगणेशायनमः॥ कैलासत्रिरचरोक्षिणं
चंद्रखंडविराजीतं॥ पप्रुष्ठविनयार्थं ३
त्यागौरीनत्वाद्यमध्वजं॥ १॥ देव्युवाच॥
भगवन्सर्वधर्मेश सर्वशास्त्रविशारद॥ के
नोपायेन च कलौ लोकाः प्रायंति सङ्गतिं॥ २॥
तन्मे वद महादेव यदि ते स्ति दयामया श्री
महादेव उवाच॥ अस्ति गुह्यतरं ह्येतं शैलै व
कंसनातनं॥ ३॥ अतीव सुगोप्यं प्रिये च ३
कथितुं नैव शक्यते॥ अतीव मे प्रियामीति

(2A)

कथयामि तथापि ते ॥६॥ सर्वब्रह्ममयं ह्येत
त्संसारस्थूलसूक्ष्मकं ॥ प्रकृत्या तु विना नै
व संसारो भ्युपपद्यते ॥१॥ तस्मात्तु प्रकृति
र्मूलं कारणं नैव दृश्यते ॥ रूपाणि बहुसंख्या
नि प्रकृतेर्मीषि भाविनि ॥ अधि तेषां मध्ये प्रा
धानं तु गुणैराप्यमनोहरं ॥ विशेषतः कृत्वि
युगेन राणां भूक्तिमुक्तिदं ॥७॥ तस्य स्त्रीत्वे
यात्मकाश्चैव ब्रह्मविष्णुशिवादयः चंद्र
सूर्यश्चैव रुद्रा कुबेरोऽग्निस्तथापरा ॥८॥

2

(3)

दुर्घासाश्च वशिष्ठश्च दत्तात्रेयो हस्प
 तिः॥ बहुना किमिहोक्तेन सर्वे देवाः उ
 पासकाः॥१॥ गुरुणा च प्रसादेन भुक्ति
 मुक्तिर्नादिभागिनः॥ संविकल्प्यं प्रवक्ष्या
 मिसाश्चिदानंदलक्षणं॥१०॥ यत्कल्पारा
 धनेनैव स्वात्मानंदो विराजिते मेरोरुत्त
 रदेशे स्कैश्चिच्छाहैभावत्तीपुरा॥११॥ इ
 शो यो जनवेस्तीर्णा दीर्घीषोऽश्रयो जना
 वररत्नैश्च रचयिताः अमृतं श्रवते सदा॥

2

(3 A)

सोस्थिताशब्दनिर्मुक्तात्तृणवृक्षविव
र्जिता॥ तस्योपरिवरारोहसंस्थितासि
द्धमूळिका॥१३॥ वेदिकाजननिर्मुक्तात्
नदीजलसंस्थिता॥ वेदिकामध्यदेशे
चसंस्थितंचशियास्तयं॥१४॥ हस्ताष्ट
कसुर्वीस्तारःसमन्ताद्यतथैवचा॥ तस्यो
परिचदेवेत्रिह्युपविष्टोह्यहंप्रिये॥१५॥
दिव्याहयर्षपंचाशात्समाधोसंश्रितोह्य
हं॥ महागुरुतपदेष्टुष्टंगूढकौबुहळम

3

(5)

या ॥ १६ ॥ ॐ अस्य श्रीगुरुसहस्रनाममा
लामंत्रस्य श्रीसदाशिवरूपिर्नानावि
धानिष्ठं दांसि ॥ श्रीगुरुपरमात्मादेवता
हं बिंजं संशक्तेः क्रौं कीलकं श्रीगुरुप्री
त्यर्थे जपे विनियोगः ॐ श्रीसदाशिवर
षये नमः शिरसि नानाविधानिष्ठं दो
भ्यो नमः मुखे ॥ श्रीगुरुदेवतायै नमः हृ
दये श्रीगुरुप्रीत्यर्थं मम सकळपुरुषा
र्थसिद्धयर्थं श्रीगुरुसहस्रनाम जपे विनि

(4A)

नियोगः॥ अथ मंत्राः॥ ॐ गुंतं ऐं ह्रीं श्रीं गुरुवे
नमः॥ गुरु गायत्री॥ ॐ गुरुदेवो य विष्णो ह प
रम गुरुं धीमहि तन्नो गुरुः प्रचोदयात्॥
ॐ श्रीसदाशिवो य गुरुवे नमः॥ इत्यं गुष्ठा
भ्यां नमः॥ ॐ श्रीविष्णो गुरुवे नमः॥ तर्जनी
भ्यां नमः॥ ॐ श्रीब्रह्मणे गुरुवे नमः॥ मध्य
माभ्यां नमः॥ श्रीगुरुसुंदररूपाय नमः॥ अ
नामिकाभ्यां नमः॥ ॐ श्रीगुरुसकळदेव
तारूपिणे नमः॥ कनिष्ठीकाभ्यां नमः॥ श्री

(5)

श्रीगुरुपंचतत्त्वात्मनेनमः॥ करतळकरपु
ष्टाभ्यांनमःयेवं हृदयादिषडंगकरीष्ये॥ ७५
अथ ध्यानं॥ हं स्ताभ्यां परिचत्तपत्रकमळे
र दिव्यैर्जगत्कौणो॥ विश्वो-कीर्णमनेरुदेह
निळयं स्वच्छंदमा मेच्छया॥ तत्सद्योग्यतं
नो या स्वदेविकतनुर्भावेकदीपांकुसुप्रत्यक्षा
क्षरविग्रहं गुरुपदंध्यायेद्विबाहुं गुरुं॥ ७६
विश्वव्यापिकमादिदेवममळं नित्यं परं नि
ष्कळं निसोद्धुर्धसहस्रपत्रकमळे लिप्या

६

(5A) क्षरैर्मउपैः॥ नित्यानंदमनंतपूर्वमखिलं॥
छंतद्वलनित्यंस्मरेदात्मानंस्वमेनुप्रविश्य
कुहरेस्वच्छंदतःसर्वगाः॥२॥ इति ध्यानं॥ एवं
हिमामनुसंधेहि सहस्रक्रिरसंप्रभुं॥ तदा
मुखेषुमन्यस्तासहस्रंलक्षविष्यति॥११॥ इ
दंविश्वहितार्थयिरसनारंगोचरं॥ प्रकाशा गद्
यिइत्नामेदिन्यापरमागमसंमतां॥१८॥ इदंशठा
यभ्रुर्वायनास्तिकायाप्रकीर्तिनी॥ अस्तू॥

न्या

८
(6) क्षोपहतायापिनप्रकाशत्रयंकदाचन ॥१९॥
दिवेकेनेविभुकायवेदभागानुसारिणे ॥ आ
स्तिकायात्मनिष्ठायास्वात्मन्यविकृतोदयं
॥२०॥ गुरुनामसहस्रंतेकतधिरुदितो
जपे ॥ १॥ शक्तिगम्यस्त्रयीमूर्तिभारति
यसुधास्तता ॥ २१ ॥ ॐ देवदेवोदयासिंधुदेव
देवत्रिरवामणिः सुरवाभावसुरयाचारुः शो
बदोमुदितात्रायः ॥२२॥ अपधिक्रियः क्रियाम्
निरध्यास्मीचस्वरूपयान् ॥ शृष्ट्यामळे

८

(6A)

क्ष्योभूनात्साधर्मात्राणार्थचेष्टितः ॥२३॥ अं
तर्थापिकाकरूपः काळबयव रूपिणेषु नि
गुणश्चकतातंतो योगनिद्रानियोजकः ॥
स हागुणांतनिर्देशपुष्यार्णवपुरात्मवान् ॥
निरवधिक्रवामूर्तिन्यायवाक्यनियामकः ॥
॥२५॥ अट्टवेदः कूटस्थो धतलौकिक
विग्रहः ॥ महर्षिमानसोल्लासिमहाप्रंगळ
दायकः ॥२६॥ संतोषितसुरभ्रातृसाधुचिन्त
न

६

(७)

प्रकादकः ॥ शिवकोपायनिर्दष्टाजनादिनाय
वत्सलः ॥ ११ ॥ स्वराक्षु घ्रादिताशेषकपालः
पितृवाहनः शोषैरंगमूलाच्छत्रः शोषान्ता
घ्नो महस्त्रकः ॥ १२ ॥ कृतात्मविद्याविन्या
सोयोगभायासंभवः ॥ अंजनस्त्रिगधन
यनः पर्षायांकुरितस्त्रिः ॥ १३ ॥ लीलाक्ष
स्तरलालोकः त्रिपुरासुरभंजनः ॥ विजेदि
तस्वस्त्ययनोत्तं प्रहृत्तजळपु तः ॥ १४ ॥ प्रश
स्त्रनामकरणो ज्ञानुवंक्रमणो सुकः ॥ १५ ॥

५

लोपिचूळिकारत्नोद्योषोघोषप्रहर्षणः॥३१

(२३) सुमुत्पप्रतिबिंबार्थीगीवाव्याघ्रनस्योज्य

कःपंकाकुलोपरुधिरोमांसलो रुक्ठीतटाः

॥३२॥ घृष्टजानुकरदंशःप्रथक्त्वर्णव्या

वृत्तिःस्मितळक्षारदोदुमः॥३३॥ धात्रीक

रसमाळंवीप्रसवलिचित्रचंक्रमःक्षेपा

जीक्षेपाणःप्रीतोवणुयादविशारदः॥३४

नियुद्धलीलासंष्टःकंटानुकृतकोकिलः

उपात्तहंसगमनःसर्वसत्वरुनानुकृत्॥३५

प्रतिबिंबानुकारकर्ता

6

(8)

मनोऽपध्वोर्त्तसः पुष्यस्वेछात्सुबुं उक्तः ॥
 मंजुसिंजितमंजीरचरणः कोचकंकनः
 ॥३६॥ अन्योन्यस्यत्रिकी उपदुःपरमकेत
 वः प्रतिध्यानप्रमुदितः चारवाचतुरचक्र
 मः ॥३७॥ ब्रह्मजापकराधागुस्तुतः सर्वाधि
 साधकः ॥ ब्रह्मब्रह्ममयोव्यक्ततेजास्तव्यसु
 र्वात्मकः ॥३८॥ निरुक्तैर्वाक्यतो व्यक्तिर्नि
 वर राळंबविभानः प्रभविष्मुरतंद्रीकोदेवोव
 क्षादिरूपधक् ॥३९॥ अकामः सर्वदेवा

6

(8A)

दिरणीयः स्थूलरूपवान् ॥ व्याप्यो व्याप्यक
पाकृत्तविचारो चारसंपन्नः ॥ ४० ॥ छंदोमयः
प्रधानात्मा मूर्तो मूर्तद्वियाकृतिः ॥ अनेक
मूर्तिरक्रोधः परः प्रकृतिरक्रमः ॥ ४१ ॥ स
कळावरणातीतः सर्वदेवमहेश्वरः ॥ अन
न्यविभक्तः सत्यरूपः सगेश्वरार्चितः ॥ ४२ ॥
महाप्रभावेज्ञानशुद्धपूर्वगः सकलात्मजः
स्मितेश्वाहृषितब्रह्माभक्तवच्छकवाकूप्र
यः ॥ ४३ ॥ प्रस्तानंदोदधौ तांघ्रिळीळावैचित्र्य

(9)

कोविदः विष्वसलकलितस्मेरोगर्वलीलावलो
कनः ॥४४॥ अभिव्यक्तदयात्मा च सहजार्थ
स्तुतिर्मुनिः सर्वेश्वरः सर्वगुणः प्रसिद्धः सा
ख्यानर्षभ ॥४५॥ मकुंठधामा च प्राकट्य
राकाशनिर्मलः ॥ अजयो विश्वतः चक्षुःस्तु
तोत्तमगुणपृथुः ॥४६॥ महमात्मा प्ररुत्ना
णः परमात्मा ध्रुवीषवान् ॥ शवाग्निहीतस्व
गुरोर्गोप्रादावाग्निनाशनः ॥४७॥ मुंजाट
व्याग्निनाशनः प्राकट्यकाळविनोदवान्

४८

४

(9A)

त्रिलोकान्यस्तान्भुक्त्वा तस्यै। हित्यः शास्त्र

लाशानः ४८॥ गीतामृतसंस्कारेणोनादन रि २

र्त्तितवाहिणः। रागपद्धववित्स्थाणुगीता

नामितपादयः ॥ २१ ॥ विस्मारितवृणगास

ग मृगोमृतसंस्कारेणोभनः ॥ व्याघ्रादिहिंसैहस्त्रे

जवेरहतासुगायनः ॥ २० ॥ निस्पंदध्यानप्र

हादिर्विक्षितोविश्ववदितः ॥ ५१ ॥ शारखो

त्कीर्णशकुंतोघच्छत्रायितवलाहकः ५१ ॥ अ

स्पंदः परमानंदस्वित्रार्पितचराचरः ॥ मु

निशानिप्रदोयत्तस्ततोवाशिष्ययोगवित ५२

२

(10)

पितृप्रोक्तक्रियारूपशत्रुयज्ञनिवारणः
 हिरण्यगर्भहृदयोमोहावर्तनिवर्तकः ॥१७॥
 आत्मज्ञाननिधिमेधाकेशस्तनानरूप
 बान्द्रां इंद्राग्निवदनः कालनामः सर्वो गम
 स्तुतः ॥१८॥ तुरायः सत्वधीः साक्षी द्वंद्वारा
 मात्मदूरतः ॥ अज्ञातपारो वस्य श्रीरव्या
 कृतविहारवान् ॥१९॥ आत्मप्रदीपो विज्ञा
 नमात्रात्मा श्रीनिकेतनः ॥ पृथ्वीस्तुतः प्र
 काशात्मा हृद्यो यज्ञफलप्रदः ॥२०॥ गुण

२

(10A)

ग्राहीगुणप्रष्टागूढः स्वात्मानुपभूतिमान् ॥
 कविर्जगद्गुपप्रष्टापरमाक्षरविग्रहः ॥५७॥
 प्रपंचपात्रानोमालामनुश्रुतिविवर्द्धनः ॥ मनु
 वाच्यवाच्यकत्रात्यर्थः सर्वव्यापितसिद्धिदः
 ५८॥ स्वयंप्रभुरनिविद्यः स्वप्नकाराश्विरंत
 नः ॥ नादात्मा मंत्रकोटीश्रोतानावादानुमो
 धकः ॥५९॥ केंद्वर्षकगदिलावण्यः परार्थिक
 प्रयोजकः ॥ अभयीकतदैवोद्यः कन्यकाबंध
 मोचनः ॥६०॥ क्रीडारत्नावलीरुत्तावसण

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com